

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ

ชื่อผู้รายงาน นางสุกัญญา คล้ายสมาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ

ปีที่ศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย1) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียน2) เพื่อสร้างและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียน 3) เพื่อทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียน4) เพื่อประเมินผลการทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 152 คน ครูโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียน แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบประเมินทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อสอบถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลสรุปการวิจัยพบว่า

1. การวิจัย (Research : R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis :A)

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และโรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาที่เข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระดำเนินการสอนโดยมุ่งพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านทักษะในการดำเนินชีวิตที่หลากหลาย ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กล่าวว่า “ส่งเสริมการเรียนรู้คู่คุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง มีสุนทรีย์ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและอาชีพเป็นโรงเรียนของชุมชน”

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551พบว่ามุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกจุดมุ่งหมายพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

1.3 ผลการวิเคราะห์เป้าหมายคุณลักษณะความพอเพียงของครูและนักเรียน พบว่านักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระยังขาดทักษะชีวิตตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะเรื่องคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริต และมีวินัยยังต้องได้รับการพัฒนาปลูกฝังเพื่อให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว และนักเรียนยังต้องมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงตระหนักในความสำคัญในการสืบสาน สร้างสรรค์ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้จากการวิเคราะห์ จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตความพอเพียงให้เกิดขึ้นและให้คงอยู่กับนักเรียนตลอดไป

1.4 ผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่าการที่นักเรียนยังขาดการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และขาดทักษะ การคิดเป็น ทำเป็น และแก้ไขปัญหาได้นั้นควรมีการพัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดี ทักษะการปฏิบัติงาน และทักษะการแก้ปัญหาให้มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตโดยกระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง จัดโอกาสและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต มีประสิทธิภาพในการทำงานและดำรงชีวิตที่มีคุณภาพในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนมีส่วนร่วมอย่าง

ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนซึ่งจะส่งผลต่อความรอบรู้และพัฒนาความสามารถของคนในสังคมและประเทศชาติ

1.5 ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาโอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษา(SWOT Analysis) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติที่เน้นย้ำว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การพัฒนา (Development : D₁) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนใช้รูปแบบ “MCKLEPA Model”

2.2 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบความเป็นไปของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นภาพรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ผ่านการรับรอง

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.918

3. การวิจัย (Research : R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูและนักเรียนพบว่าการเปรียบเทียบการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.84 และ 17.34 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนทดสอบความรู้ ความเข้าใจหลังการเรียนรู้นี้มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียน

4.1 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนมีทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เรียนรู้ โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับตัวชี้วัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ส่วนผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับชั้นเรียนที่แสดงออกบนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระพบว่านักเรียน มีความพึงพอใจ ในภาพรวมมีความเหมาะสม และอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูมีความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก